KAMMARRÄTTEN I GÖTEBORG
SVERIGES DOMSTOLAR

Datum
2026-11-05

Diarienummer
KGG 2026/233

Justitiedepartementet

Ett nytt regelverk för granskning av utländsk finansiering av trossamfund och andra verksamheter (SOU 2026:42)

Kammarrätten lämnar följande synpunkter på betänkandet.

I den mån MUCF blir granskningsmyndighet kommer myndighetens beslut enligt de föreslagna forumreglerna i kombination med forum-bestämmelserna i lag (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och förordning (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet att överklagas till förvaltningsrätterna i Växjö och Stockholm samt kammarrätterna i Jönköping och Stockholm. Kammarrätten konstaterar att detta kan innebära att ett fåtal domstolar kommer att hantera en viss ökning av förhållandevis resurskrävande mål.

Tillämpningsområdet för den föreslagna lagen (2028:000) om granskning av utländsk finansiering till registrerade trossamfund samt vissa ideella föreningar och stiftelser är vad gäller ideella föreningar och stiftelser begränsat till sådana mottagare som har religiös verksamhet som ändamål eller vars ändamål är att främja religiös verksamhet. Samtidigt föreslås Skatteverket vara skyldigt att utan föregående begäran lämna kontrolluppgifter för samtliga ideella föreningar och stiftelser som tagit emot betalningar från utlandet för vilka kontrolluppgift ska lämnas enligt 23 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244). Även om uppgifterna från Skatteverket ska fungera som ett urvalsinstrument kan det ifrågasättas om en så vid uppgiftsskyldighet är förenlig med tillämpningsområdet för den föreslagna lagen.

Förbudet mot kringgående i 7 § i författningsförslaget bör i stället kunna hanteras genom att mottaganden som förmedlas via mellanhänder ingår i definitionen av utländsk finansiering i 4 § samt att även uppdelade mottaganden omfattas av anmälningsskyldigheten i 6 §.

Enligt författningsförslaget ska ett godkännande av ett mottagande av utländsk finansiering få förenas med villkor. Av motiven framgår att villkor förutsätter att mottagaren går med på att följa dem och att granskningsmyndigheten, om så inte sker, ska överväga om mottagandet ska förbjudas. Samtidigt ska ett beslut om godkännande med villkor kunna överklagas. Kravet på att mottagaren ska godta villkoren får förstås som att det är upp till mottagaren att välja om denne vill agera i enlighet med godkännandet, dvs. ta emot finansieringen, eller avstå från detta. Om avsikten i stället är att granskningsmyndigheten före beslutet ska inhämta någon form av medgivande från mottagaren, bör detta framgå av lagtexten. Om ett sådant medgivande ska utgöra en förutsättning för ett godkännande med villkor, bör det också klargöras vad en domstolsprövning ska omfatta i fall där den sökanden överklagar godkännandet med villkor och yrkar att ett eller flera villkor är oproportionerliga och bör utgå. I ett sådant en situation kan ju sökande inte längre anses godta villkoren.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättslagmannen Petter Classon och tf. kammarrättsassessorn Ina Sacko Nilsen, föredragande.

Petter Classon Ina Sacko Nilsen